

FACTORS OF DEVELOPMENT OF EQUESTRIAN CLUBS IN CONDITIONS OF CHANGEABLE NECESSITIES OF POPULATION

Natalia Shmarenkova¹

Received: 2021-09-02

Accepted: 2021-10-15

DOI: <http://doi.org/10.46489/gpj.2021-1-3-5>

Abstract. The article deals with the systematization of the development factors of equestrian clubs in the conditions of changing needs of the population. The study categorized the main features by which scientists identify these factors, in particular, identified three scientific approaches (the division of factors into external and internal, depending on changes in the demand for equestrian sports, leisure in this area, the division of factors into zootechnical, technical and personnel). Guided by the leading scientific approaches, a universal approach to the list of factors of development of equestrian clubs under the changing needs of the population is formulated. The author noted that the above list provides for: external factors of influence (investment; market; price; political (or military-political); economic; financial-credit; legislative; institutional; promotion of business environment; zootechnical (level of development of veterinary service, institutions in the field of health of horses at the level of territories, regions, countries)); internal factors of influence (economic (high or low level of economic development of the subjects of activity); personnel (low or high level of internal personnel support); low level of management, marketing); zootechnical and technical (high or low level)). Thus, the author established for the first time a universal definition of the main factors influencing the development of modern equestrian clubs in the conditions of changing population needs, taking into account the current state of functioning of the studied institutions and the views of scientists on the mentioned issues. This list is based on the division of these factors into internal and external. The main elements of influence on the status and development of modern equestrian clubs in the existing directions are distinguished.

Keywords: equestrian clubs, influence factors, internal factors, external factors, development, related infrastructure, leisure, population demand.

¹ Natalia Shmarenkova, Department of Management and Economics, National University of Ukraine on Physical Education and Sport, Fizkul'tury str., 1, 03150 Kyiv, Ukraine, koroleva1988@ukr.net, ORCID: <https://orcid.org/0000-0001-8385-0470>

ВСТУП

Кінноспортивні клуби України значно відстають від аналогічних закладів в розвинених країнах. В країнах Заходу кінний спорт та дозвілля в клубах вказаної сфери набуло широкої популярності, постійно покращується і приносить великі прибутки. В зазначеній сфері успішно функціонують як кінноспортивні клуби, так і суб'єкти супутніх інфраструктур (зокрема, магазини з продажу кінної амуніції, супутні підприємства, що випускають матеріали або елементи для такої амуніції, компанії, зайняті в сфері транспортування коней, кінні заводи, кінні ветеринарні клініки, заклади, що займаються організацією з продажу коней, організацією турнірів з кінного спорту, кінні психологи тощо). Відповідно, завдяки успішному розвитку кінноспортивних клубів забезпечується та вирішується широкий спектр проблем, пов'язаних з працевлаштуванням великої кількості населення. Окрім залучення населення до кінного спорту, суб'єкти цієї сфери створюють умови та просувають зацікавленість, попит на верхову їзду у якості хобі. Набувають поширення кінні клуби хобі-класу. В Україні кінноспортивна сфера тільки починає розвиватись, тому ємність ринку невисока. Суттєву роль у становленні кінноспортивних клубів відіграють потреби населення країни, певних територій, які залежать як від сучасних тенденцій, так і від соціально-економічного стану громадян. Актуальність теми дослідження пов'язана з тим, що розуміння проблем розвитку кінноспортивних клубів пов'язане з потребою комплексної оцінки факторів, які чинять вплив на їх функціонування.

Теоретичні питання визначення факторів розвитку кінноспортивних клубів в умовах змінюваних потреб населення вивчалися як вітчизняними, так і зарубіжними авторами, серед

яких: О. Жукорський, І. Ткачова, Н. Мартишенко, Н. Лядова, Н. Петухова, Н. Юранова тощо. Незважаючи на існування наукових напрацювань, слід констатувати відсутність універсального підходу до систематизації зазначеної проблематики.

Метою даного дослідження є систематизація факторів розвитку кінноспортивних клубів в умовах змінюваних потреб населення. Для досягнення зазначеної мети визначено наступні завдання:

- 1) визначити основні наукові підходи щодо визначення факторів розвитку кінноспортивних клубів в умовах змінюваних потреб населення;
- 2) сформулювати універсальний підхід до переліку факторів розвитку кінноспортивних клубів в умовах змінюваних потреб населення.

РЕЗУЛЬТАТИ

Становлення, функціонування та розвиток кінноспортивних клубів залежить від рівня впливу певних сил (факторів), які мають різний характер, особливості, належність, часову протяжність дії тощо. Системний розгляд таких факторів можливий за умов їх певної категоризації за певними ознаками. Спробуємо розглянути основні наукові підходи до вказаної проблеми через віднесення їх до низки ознак, що ідентифікують фактори впливу на розвиток кінноспортивних клубів. Вказане питання проаналізуємо на загальнотеоретичному рівні, що дозволить охопити широкий спектр поглядів науковців. Представлена теоретична систематизація дозволить визначити оціночний перелік факторів, який може бути використаний для емпіричних досліджень вказаного напрямку.

По-перше, існує науковий погляд, що передбачає визначення *факторів зовнішнього та внутрішнього характеру впливу*.

В контексті цього наукового підходу можна розглянути перелік *факторів*

зовнішнього та внутрішнього впливу, визначений І. Ткачовою (Tkacheva 2016). Зокрема, за твердженням авторки, в складі факторів, що викликають виникнення кризових явищ в діяльності кінноспортивних клубів, можна виокремити наступні:

- 1) відсутність достатніх інвестицій в галузь. Можемо констатувати, що вказаний фактор може ідентифікуватись як *інвестиційний*. І даний фактор може, на нашу думку, впливати як на вказані І. Ткачовою негативні явища діяльності зазначених закладів, так і на позитивні явища. А саме, у разі зростання інвестиційних надходжень в розвиток інфраструктури кінноспортивної сфери виникають явища нарощування масштабів її функціонування, ємності ринку. Окремо потрібно відзначити, що інвестиційний фактор виступає у якості внутрішньої сили впливу на діяльність кінноспортивних клубів (є, в свою чергу, внутрішнім фактором). Це можна пояснити тим, що внутрішні інвестиційні надходження можуть впливати на фінансову забезпеченість, організаційно-економічний стан, можливості розширення та удосконалення діяльності;
- 2) нерозвиненість ринкової інфраструктури. Зазначений фактор має безумовно зовнішню характеристику і може бути окресленим у якості *ринкового фактору*. Низький рівень розвитку інфраструктурного середовища (основного та додаткового) функціонування кінноспортивних клубів обумовлює слабкі можливості розширення діяльності, можливостей стабільного функціонування. А саме, сфера основного інфраструктурного середовища представлена системою суб'єктів, що займаються продажем коней, товарів, матеріалів, наданням послуг (робіт), що використовуються

для функціонування кінноспортивних клубів на рівні територій, країни в цілому. При цьому, сфера додаткового інфраструктурного середовища представлена суб'єктами, що займаються постачанням товарів, матеріалів, наданням послуг (робіт) супутнього характеру, і використовуються для безперебійної діяльності вказаних клубів. Додаткова сфера інфраструктурного середовища представлена транспортними компаніями, що займаються перевезенням коней кінноспортивних клубів, надають послуги транспортування клієнтів, персоналу, керівництва тощо. Розвиненість суб'єктів ринкового середовища дає змогу успішно реалізувати цілі, що ставлять перед собою кінноспортивні клуби. І, навпаки, якщо інфраструктура є недостатньо сформованою, відбувається гальмування діяльності, можуть спостерігатись збої у функціонуванні. Окрім інфраструктурного фактору, до складу ринкових факторів можна віднести *конкуренцію* в досліджуваній сфері. Якщо існує конкуренція, існує прагнення кінноспортивних клубів до розвитку, якщо її немає, складно стверджувати про позитивну динаміку, певні результати;

- 3) нестабільний рівень закупівельних цін на племінну продукцію (коней), продукти харчування, ветеринарні препарати для коней, кінну амуніцію, екіпіровку для вершників, інші товари, послуги (роботи), що постачаються (надаються) з боку суб'єктів інфраструктурного середовища. Вказаний фактор може бути окреслений як *ціновий*. Фактор щодо змін ціни на вказані товари, продукцію, послуги (роботи) вважається зовнішнім лише у разі, якщо їх придбають кінноспортивні клуби, тобто, якщо останні знаходяться в залежності від цін постачальників. На рис. 1 подано

динаміку індексу цін в Україні за 2013-2019 р., яка демонструє орієнтовані коливання цінового фактора на

вказані продукти (послуги) для кінноспортивних клубів країни.

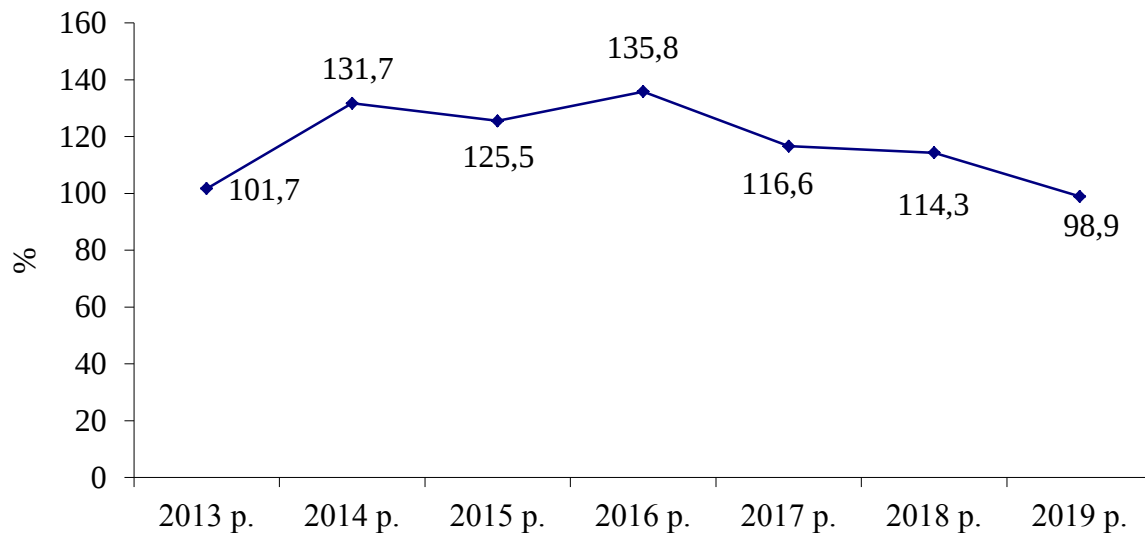


Рис. 1. Динаміка індексу цін в Україні за 2013-2019 р.

Джерело: складено за даними (Indeks tsin vyrobnykiv)

Виходячи з даних рис. 1 можна зазначити, що 2014, 2015, 2016 р. мали високий індекс цін, що було пов'язано з впливом політичної ситуації, економічної кризи в країні. Ці негативні тенденції щодо зростання цін стосувались всіх продуктів, товарів, послуг (робіт), які придбавали кінноспортивні клуби для своєї діяльності у постачальників. Відповідно, це позначалось як на фінансовому стану кінноспортивних клубів (погіршувався, якщо не піднімалися власні ціни, покращувався або був незмінним, якщо застосовувались превентивні, оптимізаційні заходи. Потрібно відмітити, що в даному поясненні ми згадали *політичні фактори (або військово-політичні), економічні* (стан економіки як на рівні країни, так і на світовому рівні). Вказані фактори також суттєво впливають на розвиток банківського сектору і є окремими факторами зовнішнього характеру. В дослідженні І. Ткачової (Tkacheva 2016), О. Жукорського, О. М., Ткачової (Zhukorskyi 2014) відмічається систематизуються витрати на утримання спортивних коней в кінноспортивних клубах. Відповідно,

окрім впливу змін зовнішніх цін на витрати кінноспортивного клубу відбувається зростання цих витрат на загальний обсяг собівартості утримання кожного коня. Ці витрати включають прямі витрати на утримання коней, витрати на заробітну плату конюха та витрати на нарахування на заробітну плату, витрати на ветеринарні послуги, ветеринарні препарати, ідентифікацію, паспортизацію, витрати на підгодовівлю коня, амуніцію тощо. Отже, діяльність кінноспортивних клубів в цілому та за окремими напрямками (а, саме, утримання коней) знаходиться в прямій залежності від змін зовнішніх цін. Коли змінюються ціни постачальників, коливається стан витрат власників коней, всього кінноспортивного клубу, і у разі непрогнозованого зростання таких витрат можуть спостерігатись загрозливі явища (банкрутство, збитки):

- звуження прошарку населення середнього класу, яке, за твердженням І. Ткачової (Tkacheva 2016), є основним споживачем послуг кінної індустрії (*економічний фактор зовнішнього характеру*). Цей прошарок населення, згідно з

підходом аналітиків (Konovalenko), в 2018-2019 рр. складався з тих, у кого на родину припадало не менше 27 тис. грн. доходу. Дослідники відмічають, що з огляду на тенденцію скорочення населення в Україні (в тому числі через еміграцію), чисельність представників середнього класу в державі стає менше (Konovalenko);

- недостатній рівень розвитку людського капіталу в галузевому секторі (дефіцит кваліфікованих кадрів) (*кадровий фактор зовнішнього (галузевого) та внутрішнього характеру*). На цю проблему вказують багато вітчизняних та зарубіжних науковців, дослідників (Gogoleva 2018, Kulgachev 2019, Pitka 2015). На наш погляд, той факт, що в даній сфері відсутні кваліфіковані кадри залежить від великого спектру проблем, основною з яких виступає відсутність перспектив для майбутніх фахівців в країні;
- відсутність вигідної кредитної політики, спрямованої на оновлення основних засобів кінноспортивних клубів (*фінансово-кредитний фактор зовнішнього характеру*). Можна зауважити, що недоліки державного регулювання кредитної політики також негативно впливають на функціонування супутніх підприємств (кінні заводи, підприємства торгівлі, транспорту, виробничі підприємства тощо);
- недосконала система управління в кінному спорті, кінноспортивних клубах, що утрудняє популяризацію і просування вітчизняних коней і вершників на міжнародних змаганнях (*управлінський фактор, який відноситься до внутрішніх сил впливу*). Це твердження є досить справедливим, оскільки в Україні, як і в багатьох інших країнах власниками таких закладів стають

люди, яким подобається верхова їзда, які були раніше задіяні в даному виді спорту, набір персоналу часто відбувається за принципом працевлаштування рідних, знайомих. Відповідно, очолювати кінноспортивні клуби можуть особи, які не мають високого рівня кваліфікації в сфері економіки, менеджменту, маркетингу, фінансів, хоча можуть певним чином розумітись на кінному спорті, верховій їзді. Але це не дає їм змогу створити високоефективний, прибутковий клуб.

Слід відзначити, що перелік факторів, визначений І. Ткачовою (Tkacheva 2016) є достатньо широким, охоплює багато проблемних аспектів, хоча і не висвітлює повну картину за даним напрямком дослідження, також потрібно зауважити, що українська авторка не поділяє фактори на зовнішні та внутрішні, що ускладнює їх чітку систематизацію. Віднесення виділених факторів було систематизовано нами в рамках дослідження для окреслення їх загального характеру.

По-друге, існує науковий підхід, в рамках якого розглядаються фактори впливу на розвиток кінноспортивних клубів залежно від змін попиту населення на кінний спорт, дозволя в цій сфері. Вказаний підхід можна назвати таким, що орієнтований, в першу чергу, на ринковий фактор. Відповідно, вказаний підхід можна ідентифікувати як підхід, пов'язаний із змінністю попиту.

Відповідно до положень цього підходу можемо розглянути визначення переліку факторів впливу, сформульованого в дослідженні Н. Мартишенка (Martyishenko 2013). Зокрема, за твердження автора, основним фактором впливу на розвиток кінноспортивних клубів, хобі-клубів, де пропонуються разові заняття верховою їздою, подорожі конями, є фактор

змінності попиту на пропозицію в цій сфері. На думку автора, до основних факторів, що пов'язані з розвитком цієї сфери (додаткові чинники, які виникають після зростання попиту на кінноспортивні клуби, верхову їзду, дозвілля в цій сфері) можна назвати:

- 1) фактор законодавчого регулювання тоталізаторів, які встановлюються на іподромах, під час чемпіонатів в кінноспортивних клубах. Це сфера ігрового бізнесу, і її регулювання може змінюватись залежно від змін законодавчого підходу в країні. Вказаний фактор можна визначити як *законодавчий зовнішнього характеру*;
- 2) фактор інституційного розвитку. Авторка зазначає, що розширення додаткової інфраструктури за рахунок ігрового бізнесу в цій сфері, який є дуже прибутковим в кінному спорті, відбувається дуже складно в тому числі через вплив фактору законодавчого регулювання тоталізаторів. Також іншим важливим фактором інституційного розвитку є відсутність іподромів в багатьох регіонах країни, які є запорукою розвитку цієї сфери в рамках певних територій. Великі, потужні іподроми є в певних обласних центрах, столиці, але вони відсутні в менших територіальних утвореннях (невеликі міста, райони), де є широкі переваги для розвитку кінноспортивних клубів, але немає інфраструктури. Даний фактор слід окреслити як *інституційний зовнішнього характеру*;
- 3) фактор нестачі професійних кадрів. За твердженням автора, при подальшому розвитку кінноспортивних клубів буде виникати потреба у нових фахівцях. Тому про підготовку кадрів за цим напрямком потрібно подбати вже зараз. Необхідно вивчати менеджмент кінного спорту в розвинених країнах Заходу, де йому приділяється дуже велика увага і накопичений великий досвід. Вказаний фактор ідентифікуємо як *кадровий фактор зовнішнього характеру*;
- 4) фактор інвестування в сферу кінноспортивних клубів. Зазначений фактор пов'язаний з тим, що популярність кінного спорту, в першу чергу, формують забезпечені верстви населення. І за твердженням Н. Мартишенка (Martyishenko 2013), у вирішенні проблеми популяризації кінного спорту повинні бути залучені великі бізнесмени краю і представники владних структур. Зазначений фактор ідентифікуємо як *інвестиційний фактор зовнішнього характеру*;
- 5) фактор сприятливості умов ведення бізнесу в сфері функціонування кінноспортивних клубів на рівні певних територій, областей тощо. Як зазначає автор (Martyishenko 2013), підтримка влади регіону може проявлятися у виділенні додаткових територій місцевим кінноспортивним клубам, сприянні місцевої влади у наданні кредитів місцевими банківськими установами тощо. Даний фактор, на наш погляд, можна ідентифікувати як *зовнішній фактор*;
- 6) маркетинговий фактор. Н. Мартишенко (Martyishenko 2013) відмічає, що діяльність сучасних кінноспортивних клубів може бути удосконалена, зросте кількість відвідувачів завдяки покращенню системи маркетингу. Вказаний *маркетинговий фактор має внутрішній характер впливу*.

Можемо констатувати, що в дослідженні Н. Мартишенка було висвітлено перелік важливих факторів впливу, що розвиваються під загальним впливом основного, на думку автора,

фактору змінності попиту на пропозицію в цій сфері. Хоча система факторів і є досить широкою, вона не може вважатись вичерпною через відсутність багатьох додаткових аспектів за вказаним напрямком дослідження.

По-третє, потрібно відмітити науковий підхід, який в якості основних факторів впливу визначає *зоотехнічні, технічні та кадрові чинники*, що обумовлюють розвиток кінноспортивних клубів.

Можна запропонувати розглянути перелік таких факторів впливу, сформульований (Lyadova 2015) з огляду на основний орієнтир вказаного підходу. Згідно з твердженням авторки, до складу зоотехнічних та технічних (матеріально-технічних) факторів впливу можна віднести:

- 1) чинники матеріально-технічної бази:
 - стан капітальних стаєнь;
 - наявність та стан манежу (манежів);
 - стан левад;
 - стан підсобних приміщень;
 - наявність облаштованого під'їзду до кінного клубу автомобільним транспортом;
 - наявність приміщень для відпочинку гостей, комунікації;
 - зоогігієнічний стан території;
 - якість і різноманітність послуг;
 - кваліфікація персоналу;
- 2) чинники кінського складу: вгодованість коней; фізичний стан коней; стан копит коней; стан амуніції; наявність довголітніх коней в роботі;
- 3) чинники фенотипічних особливостей коней: стать, вік коней; висота коней в холці і їх породна приналежність;
- 4) фактор придатності коней різних порід до роботи в сфері дозвілля в кінноспортивних клубах (верхова

їзда, їзда в упряжці тощо): адаптація коней до умов утримання; темперамент коней; здатність коней до руху по пересіченій місцевості; стійкість коней до інфекційних захворювань; біологічне довголіття коней, довголіття коней в роботі.

Потрібно відмітити, що всі вказані зоотехнічні та технічні чинники впливу, окреслені Н. Лядовою (Lyadova 2015), мають виключно *внутрішній характер* і великою мірою залежать від фінансово-економічних, організаційно-технічних факторів (можливостей) кінноспортивних клубів. Визначений перелік, на наш погляд, хоча і має вузький характер, оскільки стосується тільки зоотехнічних та технічних чинників, є дуже цінним для теоретичного обґрунтування факторів впливу за цими аспектами, і впливає на розвиток кінноспортивних клубів, їх конкурентні позиції на ринку.

В рамках третього наукового підходу можемо визначити систематизацію факторів впливу, сформульованого в дослідженні Н. Петухової, Н. Юранової (Petuhova 2015). Відповідно до поглядів авторів, основними факторами розвитку кінноспортивних клубів виступають:

- 1) зоотехнічний фактор, пов'язаний із:
 - можливостями відбору спортивних коней. У кінному спорті, як відомо, успіх при досягненні спортивного результату спортивної пари на 70-90% залежить від можливостей і якості підготовки саме спортивного коня. Вказаний фактор є, на наш погляд, дуже важливим для кінноспортивних клубів, діяльність яких орієнтована на участь у міжнародних чемпіонатах;
 - відсутністю сучасного ветеринарного супроводу, включаючи підтримку ветеринарними препаратами, діагностування, лікування, біохімічні дослідження на етапах підготовки, змагань, використання коней не в

спортивній, а в дозвільній сфері, обмеженою можливістю регулярного ортопедичного професійного кування коней відповідно до вимог;

- 2) кадровий фактор, який пов'язаний з недостатністю професійних фахівців у сфері управління, діяльності кінноспортивних клубів. Низький рівень забезпеченості кадрами, що мають кваліфікацію та досвід є передумовою слабкої конкуренції на ринку.

Визначений Н. Петуховою, Н. Юрановою перелік факторів впливу в контексті третього наукового підходу, хоча і не розкриває їх повний спектр, але суттєво розширює теоретичну базу обґрунтування їх характеристик та складу.

Вивчення основних наукових підходів до зазначеної проблематики,

враховуючі основні погляди вчених, нами було здійснено спробу формулювання універсального підходу до переліку факторів розвитку кінноспортивних клубів в умовах змінюваних потреб населення. На рис. 2 подано авторський підхід до визначення переліку факторів розвитку кінноспортивних клубів в умовах змінюваних потреб населення. Наукова новизна авторського переліку полягає в тому, що вперше представлено універсальне визначення основних факторів, які впливають на розвиток сучасних кінноспортивних клубів в умовах змінюваних потреб населення, з урахуванням фактичного стану функціонування досліджуваних закладів та поглядів науковців на зазначену проблематику.

Зовнішні фактори	Внутрішні фактори
↓	↓
Інвестиційні (відсутність, низький рівень інвестицій в діяльність кінноспортивних клубів або зростання інвестиційних надходжень)	Економічні (високий або низький рівень економічного розвитку суб'єктів діяльності)
Ринкові (основне та додаткове ринкове середовище, конкуренція, попит населення на послуги кінноспортивних клубів)	
Цінові (зміни цін постачальників або стабільна цінова ситуація)	Кадрові (низький або високий рівень внутрішнього кадрового забезпечення)
Політичні (або військово-політичні) (політична стабільність або загострення політичної, військово-політичної ситуації)	
Економічні (стан економіки як на рівні країни, так і на світовому рівні)	Цінові (високий або низький рівень ефективності управління цінами на послуги, продукцію кінноспортивних клубів)
Кадрові (низький або високий рівень кадрового забезпечення на галузевому рівні)	
Фінансово-кредитні (існування або відсутність сприятливого фінансово-кредитного клімату на рівні територій, країни)	
Законодавчий (регулювання функціонування супутніх сфер діяльності)	
Інституційний (існування або відсутність інституцій (закладів), що забезпечують поширення кінноспортивних клубів) (іподроми, асоціації, об'єднання тощо)	Управлінські (високий або низький рівень менеджменту, маркетингу)
Сприяння розвитку бізнес-середовища (існування або відсутність з боку місцевої, регіональної, національної влади)	Зоотехнічні та технічні (високий або низький рівень)
Зоотехнічні (рівень розвитку ветеринарної служби, закладів в сфері охорони здоров'я коней на рівні територій, регіонів, країни)	

Рис. 2. Перелік факторів розвитку кінноспортивних клубів в умовах змінюваних потреб населення

Джерело: авторська розробка

Можемо відмітити, що авторський перелік оснований на поділі даних факторів на внутрішні та зовнішні, в рамках яких виокремлено основні елементи впливу на стан та розвиток сучасних кінноспортивних клубів за ключовими сферами.

ВИСНОВКИ

Було здійснено систематизацію факторів розвитку кінноспортивних клубів в умовах змінюваних потреб населення. В ході дослідження здійснено категоризацію основних ознак, за якими науковці виділяють вказані фактори, зокрема, визначено три наукових підходи (поділ факторів на зовнішні та внутрішні, залежно від змін попиту населення на кінний спорт, дозвілля в цій сфері, поділ факторів на зоотехнічні, технічні та кадрові). Керуючись основними науковими

підходами сформульовано універсальний підхід до переліку факторів розвитку кінноспортивних клубів в умовах змінюваних потреб населення. Встановлено, що наукова новизна авторського переліку полягає в тому, що вперше представлено універсальне визначення основних факторів, які впливають на розвиток сучасних кінноспортивних клубів в умовах змінюваних потреб населення, з урахуванням фактичного стану функціонування досліджуваних закладів та поглядів науковців на зазначену проблематику. Даний перелік оснований на поділі даних факторів на внутрішні та зовнішні, в рамках яких виокремлено основні елементи впливу на стан та розвиток сучасних кінноспортивних клубів за існуючими напрямками.

References

Gogoleva, V.S. (2018). Konnyiy turizm v Respublike Saha (Yakutiya) [Horse tourism in the Republic of Sakha (Yakutia)]. Vestnik SVFU, 2(10), 26-31.

Zhukorskyi, O. M., Tkachova, I. V. (2014). Hodivlia sportyvnykh konei [Feeding sports horses]. Naukovo-tekhnichnyi biuleten IT NAAN, 111, 170-174.

Indeks tsin vyrobnykiv [Producer price index]. Retrieved from: <https://index.minfin.com.ua/ua/economy/index/prodprice/>

Konovalenko, Kh., Panchenko, O., Pyrohova, M. Khto v Ukraini – serednii klas [Who in Ukraine is middle class]. Retrieved from: <https://www.segodaya.ua/ua/economics/enews/kto-v-ukraine-sredniy-klass-1148979.html>

Kulgachev, I.P., Grechkina, A.Yu. (2019). Perspektivy razvitiya konnogo turizmu v Rossii [Prospects for the development of equestrian tourism in Russia]. Industriya turizma: vozmozhnosti, prioritety, problemy i perspektivy, 34-40.

Lyadova, N.S. (2015). Zootehnicheskie i tehnologicheskie parametryi organizatsii dosugovogo konevodstva v Permskom krae [Zootechnical and technological parameters of the organization of leisure horse breeding in the Perm region]: candidates thesis. Perm.

Martyishenko, N.S. (2013). Vidy predprinimatelstva na baze konnogo turizma i sporta v Primorskom krae [Types of entrepreneurship based on equestrian tourism and sports in the Primorsky Territory]. Ekonomika i predprinimatelstvo, 3, 364-367.

Petuhova, N.A., Yuranova, N.O. (2015). Effektivnost sorevnovatelnoy deyatelnosti v konnom sporte i faktoryi, okazyivayushchie na nee vliyanie [Efficiency of competitive activity in equestrian sport and factors influencing it]. Universitetskiy sport v sovremennom obrazovatelnom sotsiume, 186-188.

Pitka, P.Ya. (2015). Sotsialno-rekreatsionnyie vozmozhnosti konnogo turizma [Social and recreational opportunities for equestrian tourism].

Setevoy nauchno-prakticheskiy zhurna, 2, 14-21.

Tkacheva, I.V. (2016). Ekonomiki sportivnogo konevodstva [Equine Sports Economics]. Zootehnicheskaya nauka Belarusi, 2, 310-318.

Strategia Rozwoju Polskiego Iezdziejstwa w latach 2019 – 2022 [Strategy for the Development of Polish Horse Riding in 2019-2022]. Retrieved from: <https://pzi.pl/sites/default/files/%20Strona%20WWW.%20PZJ.Nowelizacja%2010.05.2019%20r.%20MSiT%20STRATEGIA%20ROZWOJU%20POLSKIEGO%20%20%20JE%C5%B9DZIECTWA%202019-2022.pdf>